

Reactie Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters, Sappen op voorstel voor nieuwe aanpak productverbetering (criteria)

De Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters, Sappen (FWS) maakt graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op het voorstel voor de nieuwe aanpak voor productverbetering. FWS is de brancheorganisatie voor de frisdranken-, water-, sappen- en siropenindustrie. FWS behartigt de gezamenlijke belangen van de bij haar aangesloten producenten en importeurs.

Algemene opmerkingen

Met de nieuwe aanpak voor productverbetering wil de overheid de hoeveelheid suiker in frisdranken en siropen verder verminderen. Deze aanpak overlapt met de afspraak van de frisdrankensector in het Nationaal Preventieakkoord om de gemiddelde hoeveelheid calorieën in A-merken frisdrank en water per 2025 te verminderen met 30% t.o.v. 2012. De sector geeft invulling aan deze afspraak door middel van drie pijlers:

1. Verschuiven van de verkoop van reguliere frisdranken naar frisdranken met geen of weinig calorieën en water.
2. Verlagen van de hoeveelheid calorieën in bestaande frisdranken of het introduceren van nieuwe frisdranken zonder calorieën.
3. Verkleinen van verpakkingen.

Inmiddels heeft de sector een reductie bereikt van 26,7% van het gemiddeld gewogen aantal kilocalorieën per 100 ml in frisdrank en waters. Door de inspanningen van de sector bevatten veel frisdranken en siropen op dit moment al geen suiker of minder suiker, is het aandeel van light- en zero dranken in de verkoop gestegen en is het aandeel van reguliere frisdranken gedaald. Ook de komende jaren zet de sector zich in om de gemiddelde hoeveelheid calorieën verder te verminderen.

De voorgestelde aanpak om suiker in frisdrank en siropen te verminderen overlapt met de tweede pijler. Omdat de voorgestelde aanpak zich alleen richt op de tweede pijler, worden ontwikkelingen als de verkoopverschuiving van reguliere naar light- en zero frisdranken niet meegenomen in de aanpak, terwijl ook deze verschuiving een bijdrage levert aan de doelstelling van de overheid om de suikerinname te verminderen. Hetzelfde geldt voor het verkleinen van verpakkingen. Daarnaast richt de voorgestelde aanpak zich uitsluitend op het deel van de frisdrankmarkt dat bestaat uit suikerhoudende frisdranken, het deel van de markt dat de afgelopen jaren kleiner is geworden en naar verwachting ook de komende jaren verder afneemt. Hoewel de aanpak van de overheid gericht op het aandeel van de frisdrank- en siropenmarkt dat suikerhoudend van belang is, is het ook van belang dat de overheid oog houdt voor de ontwikkelingen die buiten de voorgestelde aanpak plaatsvinden.

De door het RIVM voorgestelde doelen zijn zeer ambitieus, omdat een aanzienlijk deel van de frisdranken en siropen moet worden geherformuleerd. Deze doelen komen boven op de herformulering die de afgelopen jaren al heeft plaatsgevonden.

Het is goed dat de nieuwe aanpak een looptijd heeft van tien jaar. Het verminderen van suiker zonder in te boeten aan smaak en structuur is een langdurig proces waar vaak langjarige productontwikkeling voor nodig is. Daarnaast hebben consumenten de tijd nodig om te wennen aan de smaak van geherformuleerde producten. Bij te grote smaakverschillen kan de consument besluiten een bepaalde frisdrank niet meer te kopen maar over te stappen naar een product dat niet is geherformuleerd, met als gevolg dat de suikerreductie niet bijdraagt aan het doel van de overheid.

FWS ondersteunt dat de nieuwe aanpak van toepassing is op zowel A-merken als huismerken, omdat een brede aanpak een grotere impact zal hebben op het productaanbod. Ook staat FWS positief tegenover de voorgestelde prikkels vanuit de overheid om bedrijven te stimuleren om de gestelde doelen te halen (zoals het benoemen van koplopers, ondersteuning door middel van onderzoek, kennisdeling en expertadvies, etc.), hoewel deze prikkels nog niet verder zijn uitgewerkt door de overheid.

Met betrekking tot de voorgestelde methodiek voor de indeling van voedingsmiddelengroepen en de grenswaarden heeft FWS de volgende opmerkingen:

1. Monitoring van frisdrank en siroop zonder suiker

De voorgestelde aanpak voor frisdranken en siropen is beperkt tot suikerhoudende varianten. Frisdranken en waters gezoet die alleen zijn gezoet met zoetstoffen of aroma's (en dus niet met suiker) vallen buiten de reikwijdte van het akkoord omdat deze niet bijdragen aan de suikerinname en niet verder geherformuleerd kunnen worden. Het is echter van belang dat dranken die tijdens de looptijd van het akkoord volledig suikervrij worden wel opgenomen worden RIVM-monitoring van de voortgang van het akkoord. Indien deze volledig geherformuleerde dranken niet worden meegenomen in de monitor, dan zal de monitor een verkeerd beeld geven van de voortgang die geboekt wordt, omdat juist de grootste herformuleringsstappen buiten zicht blijven.

Het RIVM geeft in het rapport zelf aan dat het van belang is om deze verschuiving naar volledig suikervrije dranken inzichtelijk te maken. Hoe het RIVM borgt dat deze verschuiving ook daadwerkelijk inzichtelijk wordt gemaakt, is nog niet concreet uitgewerkt. Het is van groot belang dat deze dranken vanaf de start van de nieuwe aanpak worden meegenomen in de monitor, om te voorkomen dat reductiestappen waarbij alle suikers uit een product worden genomen buiten beeld blijven.

Naast het herformuleren van bestaande producten, zet sector ook in op het introduceren van nieuwe frisdranken en siropen zonder suiker. FWS is van opvatting dat ook nieuwe dranken zonder suiker moeten worden opgenomen in de monitor, omdat ook deze leiden tot een verbeterd productaanbod.

FWS pleit er daarom voor om frisdranken en siropen waar al het suiker uit verwijderd wordt en nieuwe productintroducties zonder suiker mee te nemen als drank die valt onder grenswaarde 1. De frisdranksector gaat graag voorafgaand aan de inwerkingtreding van de nieuwe aanpak met het RIVM in gesprek over het meenemen van suikervrije frisdrank en siropen in de monitor, zodat hier tijdens de uitvoering van de nieuwe aanpak geen onduidelijkheid over is

2. Samenhang met Nutri-Score en voedingsclaims

Naast productverbetering, heeft de Nederlandse overheid in het kader van het stimuleren van een gezonder voedingspatroon onder voorwaarden gekozen voor Nutri-Score als vrijwillig voedselkeuzelogo. Nutri-Score heeft, naast het beter informeren van consumenten, tot doel om producenten aan te sporen om hun producten te herformuleren. Dit wordt bereikt door producenten de mogelijkheid te geven om via onder andere suikerreductie een betere Nutri-Score te behalen. Nutri-Score en de nieuwe aanpak voor productverbetering zouden elkaar versterken als de grenswaarden tussen de Nutri-Scores en de grenswaarden van de nieuwe aanpak zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.

Producenten zouden er ook bij gebaat zijn als kleine reductiestappen via het etiket kunnen worden gecommuniceerd richting de consument. Indien een producent via een stapsgewijze aanpak de consument de kans te geeft om te wennen aan veranderende producten, dan is de reductie van het suiker- of caloriegehalte vaak minder dan 30%. Op grond van Europese wetgeving¹ is het niet mogelijk om over reductiestappen van minder dan 30% te communiceren richting de consument. Daardoor is het niet mogelijk om consumenten te informeren over het verminderde suiker- of caloriegehalte indien stappen van minder dan 30% worden gezet. Indien het wel mogelijk is om over reductiestappen van minder dan 30% te communiceren, dan is dat een extra stimulans voor producenten.

3. Grammen suiker per 100 milliliter in plaats van per 100 gram

In het voorstel van het RIVM wordt uitgegaan van grammen suiker per 100 gram frisdrank en siroop. In de drankensector wordt op het etiket daarentegen niet gewerkt met de hoeveelheid suiker per 100 gram, maar met de hoeveelheid suiker per 100 ml. Ook bij de doelstelling voor frisdranken en waters uit het vorige Akkoord Verbetering Productsamenstelling is gewerkt met de maatstaf van 100 ml. Deze maatstaf wordt nog steeds gehanteerd voor de doelstelling voor de caloriereductie die is vastgelegd in het preventieakkoord. In het kader van de consistentie en om aan te sluiten bij de bestaande praktijk, zou de frisdranksector graag zien dat het RIVM bij het vaststellen van de definitieve grenswaarden en bij de monitoring van de voortgang uitgaat van de hoeveelheid suiker per 100 ml.

4. Onbereide siropen

In het voorstel wordt onderscheid gemaakt tussen voor gebruik gereede siropen (vallen onder frisdrank) en voor onbereide siropen. Dat is om twee redenen onwenselijk:

¹ VERORDENING (EG) Nr. 1924/2006 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 20 december 2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen.

1. Het verminderen van suiker in onbereide leidt niet noodzakelijkerwijs tot een verminderde suikerinname.

Consumenten bepalen zelf de mengverhouding van de siroop. De aanbeveling van de producenten op de verpakking is richtinggevend, maar de consument kiest op basis van eigen smaak- en kleurvoorkeuren hoeveel water aan de onbereide siroop wordt toegevoegd. Een producent kan het suikergehalte in onbereide siroop verminderen door meer water toe te voegen in de verpakking. De onbereide siroop bevat hierdoor gemiddeld minder suiker. Echter, omdat de siroop in de verpakking al meer water bevat, kan dit er toe leiden dat de consument minder water toevoegt bij het bereiden van de siroop. Daardoor blijft de hoeveelheid suiker per glas per saldo gelijk. Dit leidt tot de situatie dat de hoeveelheid suiker in de verpakking is verminderd, maar de hoeveelheid suiker in de bereide siroop gelijk blijft. Op papier is daarmee een suikerreductie bereikt, maar in de praktijk heeft de consument niet minder suiker binnen gekregen.

2. Het meenemen van onbereide siroop sluit niet aan bij het concentreren van siroop vanuit duurzaamheidsoogpunt.

Het verder concentreren van onbereide siroop biedt de mogelijkheid om meer bereide siroop uit een verpakking te halen. De consument hoeft daardoor minder vaak een verpakking met onbereide siroop te kopen, wat verpakkingsmateriaal bespaart. Indien een producent de onbereide siroop verder concentreert, zal minder water in de verpakking zitten, waardoor het suikergehalte stijgt ten opzichte van de situatie voorafgaand aan de verdere concentratie. Echter, de consument zal thuis vervolgens meer water toevoegen om te komen tot het eindproduct dat vergelijkbaar is aan het eindproduct voorafgaand aan de verdere concentratie van de onbereide siroop. Het concentreren van siroop vanuit duurzaamheidsoogpunt, leidt er dus toe dat het suikergehalte in de onbereide siroop stijgt, terwijl de suikerinname via de bereide siroop gelijk blijft. Indien de overheid grenswaarden en doestelling opstelt voor onbereide siroop, dan worden siroopproducenten gestraft indien zij vanuit duurzaamheidsoogpunt de siroop concentreren. Dat is een onwenselijke situatie die indruist tegen het streven van de overheid om minder verpakkingsmateriaal te gebruiken.

Om deze twee redenen pleit FWS er voor om in de aanpak geen aparte grenswaarden op te nemen voor onbereide siroop, maar siropen alleen in bereide vorm mee te nemen.

In het conceptvoorstel geeft het RIVM aan dat het de aanbeveling verdient dat voor elke siroop bereide en onbereide samenstelling in de Levensmiddelendatabank worden opgenomen en dat de vermelde bereidingswijze voor siropen zoveel mogelijk wordt geharmoniseerd. FWS is uiteraard bereid om hierover met het RIVM in overleg te treden om te kijken in hoeverre de sector invulling kan geven aan deze aanbeveling.

16 april 2021